

Македонскиот јазик во семејството на јужнословенските јазици

Словенски јазици

Прасловенски јазик

Западнословенски

- полски
- чешки
- словачки
- лужичко-српски

Јужнословенски

- македонски
- бугарски
- српски
- хрватски
- Словенечки
- старословенски

Источнословенски

- руски
- белоруски
- украински

Особини по кои македонскиот се разликува од останатите словенски јазици се:

1. Наместо падежи има предлози: на куќата, за куќата, во куќата, под куќата, со куќата;
2. третосложен и динамичен акцент: д`ен, т`етратка, тетр`атката;
3. удвоен предмет: него го видов; нему му реков, неа ја видов, нејзе ѝ реков;
4. глаголски конструкции со ИМА/НЕМА: имам јадено, немам јадено;
5. минато време со помошниот глагол СУМ + глаголска придавка: не сум ручан;
6. минато-идно време: Ќе го гледав филмот да не заспиев.

Старословенски период

- 862 година Кирил ја создал првата словенска азбука - глаголицата (за Моравската мисија)
- Политички причини: Словените биле пагани (многубошци), па во допир со моќните држави (Византија и Германските кралства) постоела опасност тие на запад да се германизираат, а на југ да се елинизираат. Затоа моравскиот кнез Ростислав побарал од Византија мисионери кои ќе го шират христијанството, но на словенски јазик.

- Религиозни причини: за ширење на христијанството меѓу Словените потребен бил јазик кој тие го разбирале - словенски. Кирил успева со својата моќ на оратор и филозоф да го убеди Римскиот папа официјално да го признае словенскиот јазик - 869 година станува рамноправен со латинскиот, грчкиот и еврејскиот и можел да се употребува во богослужбата;
- старословенскиот јазик е првиот литературен јазик на сите Словени;
- старословенски јазик е јазикот на Словените кои живееле во околината на Солун во деветтиот век;

- Глаголицата е првата официјална словенска азбука која има 38 букви и е создадена од Кирил;
- Кирилицата е создадена малку подоцна, по пример на грчкото писмо и има 44 букви;
- Словенската писменост се остварувала преку : Охридската и Лесновската книжевна школа во Македонија (глаголица) и Преславската во Бугарија (кирилица);
- Зачувани текстови од овој период во Македонија се: Зографското евангелие, Асемановото евангелие и Мариинското евангелие (глаголица).

Црковнословенски период

- XII - XVIII век старословенскиот јазик ја задржал основната функција - за богослужба;
- варијанти на старословенскиот јазик: македонска, српска, руска, полска;
- дамаскини - XV и XVIII век;
- грамоти (имотни листиви) - правно-административни текстови.

Охридска книжевна школа

- Кутмичевица, Климент Охридски - Охридската книжевна школа (7 години, 886-893);
- 3500 ученика, од кои по 120 ученика годишно Климент оспособувал за учители и свештеници;
- 893 година Климент е испратен во Величката епископија (Дебар, Кичево) каде е поставен за прв словенски епископ. На негово место во Охрид од Преслав доаѓа Наум Охридски

1. Климент Охридски напишал околу 50 дела од кои само на 15 се потпишал;
2. сите дела ги оставил во манастирот Св. Пантелејмон, во Охрид (на Плаошник) кој го изградил;
3. пишувал поучни и пофални слова со стил близок на народните маси и преведувал дела.
4. умрел на 26 јуни 916 година и е погребан во својот манастир, во гробот што самиот си го подготвил;
5. Неговите мошти сè уште се наоѓаат во манастирот Св. Пантелејмон на Плаошник.